

รายวิชา กลุ่มบูรณาการ
(แกนหลักสังคมศึกษาฯ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

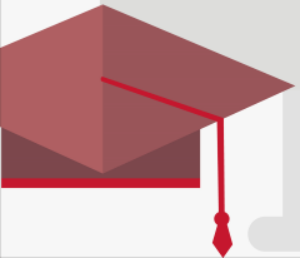
ผู้สอน ครูอริษา แก้วไทรหงวน

เรื่อง ศาสนพิธี พิธีกรรม

และการปฏิบัติตนที่เหมาะสม (2)

เรื่อง ศาสนพิธี พิธีกรรม
และการปฏิบัติตนที่เหมาะสม (2)

จุดประสงค์การเรียนรู้

บอกวิธีการกราบเบญจางคประดิษฐ์
ได้ถูกต้อง

ทบทวนความรู้

ศาสนพิธี

คือ พิธีกรรมทางศาสนาที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นแบบแผนประเพณี

ศาสนพิธี

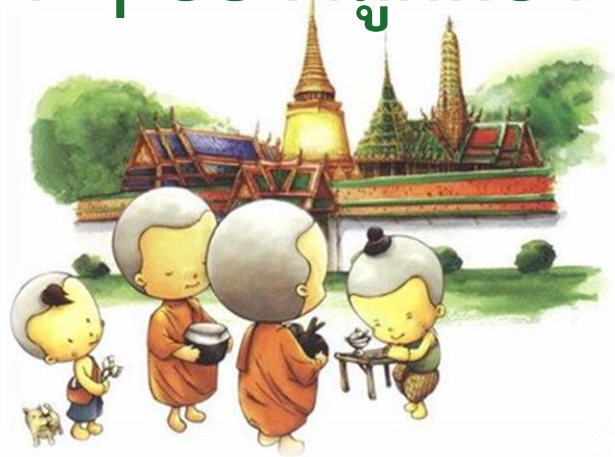
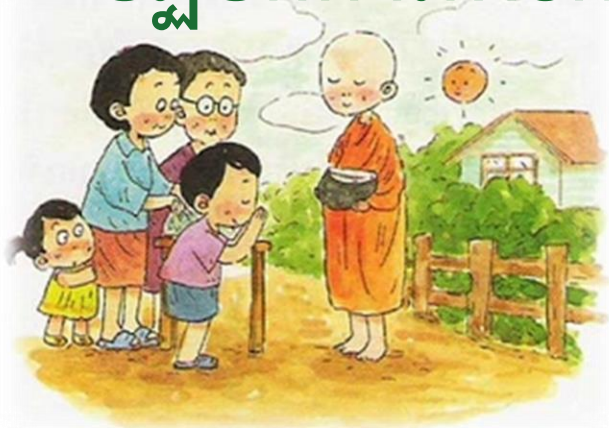
ศาสนพิธีต่าง ๆ ช่วยทำให้ความศรัทธาต่อพุทธศาสนา
ของพุทธศาสนิกชนมีความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นเป็นสิ่งตอกย้ำใจ
ให้ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยได้อย่างดี จึงเป็นระเบียบ
แบบแผนที่ควรรักษาไว้คู่กับพระพุทธศาสนา

ศาสนาพืธี

ศาสนิกชนที่ดี จะต้องปฏิบัติตนในศาสนาพืธี
ปฏิบัติตามพืธีกรรมต่าง ๆ อย่างถูกต้อง

พระรัตนตรัย

ระเบียบพิธีการบูชาพระรัตนตรัย

1. ให้เริ่มจุดเทียนเล่มขวามือ
และเล่มซ้ายมือของพระพุทธรูป
ตามลำดับ

2. จุดธูป 3 ดอก
แล้วปักเรียงเป็นแถว

3. ประนมมือทั้งสองตั้งจิต
ระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย
แล้วสวดมนต์บูชา

การบูชาพระรัตนตรัยเราควรทำด้วยความ
ตั้งใจและมีสติ ซึ่งจะทำให้เราได้รับผลดีจากการ
สวดบูชา

บทสวดบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภาวะวา

พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระอรหันต์ ดับแล้วซึ่งกิเลส ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง

พุทฺธัง ภาวะวันตัง อะภิวาเทมิ.

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน (กราบ)

สวากขาโต ภาวะวะตา ธัมโม

พระธรรม เป็นคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว

ธัมมํ นมะสสามิ.

ข้าพเจ้าขอนมัสการพระธรรม (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติดีแล้ว

สังฆัง นมะมามิ.

ข้าพเจ้านมัสการพระสงฆ์ (กราบ)

ระเบียบพิธีการบูชาพระรัตนตรัย

___ ให้เริ่มจุดเทียนเล่มซ้ายมือ และเล่มขวามือ
ของพระพุทธรูป ตามลำดับ

___ จุดธูป 3 ดอก แล้วปักเรียงเป็นแถว

___ ประนมมือทั้งสองตั้งจิตระลึกถึง
คุณพระรัตนตรัยแล้วสวดมนต์บูชา

___ พระรัตนตรัยประกอบด้วย
พระพุทธ พระสงฆ์

การกราบพระรัตนตรัย

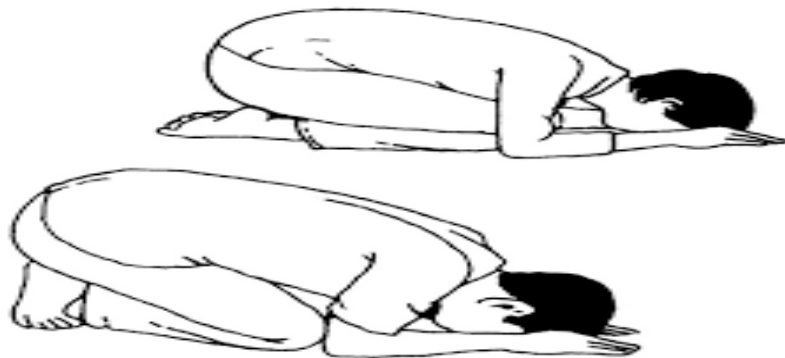
การกราบ เป็นคำไทย มาจากคำว่า อภิวาท หมายถึง การหมอบลงกับพื้น พร้อมกระพุ่มมือเป็น กริยาอาการแสดงความเคารพอย่างสูงสุด

วิธีการกราบพระรัตนตรัย

ให้กราบแบบ เบญจางคประดิษฐ์ ซึ่งประกอบด้วยองค์ 5 มี เข่า 2 ฝ่ามือ 2 และหน้าผาก 1 โดยการกราบให้หน้าผากจรดลงแนบกับพื้น

วิธีการปฏิบัติ

มี 3 จังหวะ คือ

จังหวะที่ 1 อัญชลี คือ ยกมือประนมอยู่ระหว่างอก

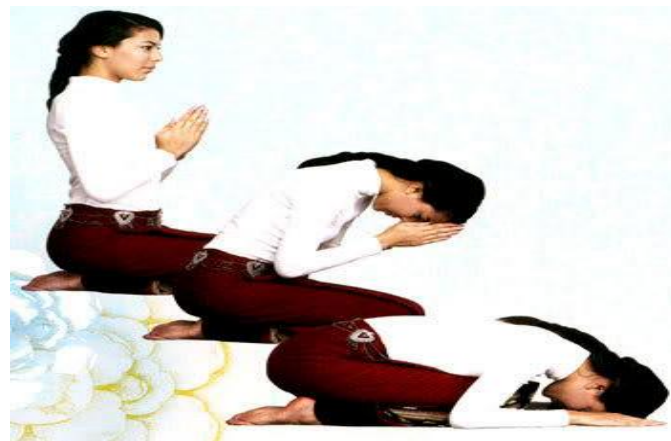
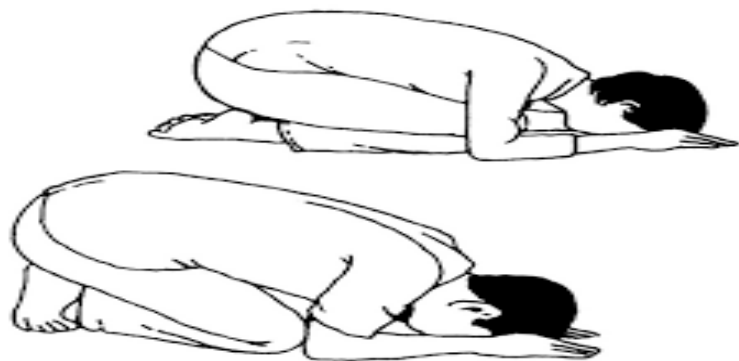
จังหวะที่ 2 วันทา

คือ ยกมือประนมขึ้นจรดหน้าผาก นิ้วหัวแม่มือทั้งสองอยู่ระหว่างคิ้ว ขณะที่ยกมือประนมจากจังหวะที่ 1 ไปสู่จังหวะที่ 2 นั้น ให้ก้มศีรษะมารับกัน

จังหวะที่ 3 อภิวาท

คือ หมอบให้หน้าผากจรดพื้น ฝ่ามือทั้งสองแบราบลงแนบกับพื้นแล้วทรงตัวขึ้นนั่งตัวตรง ประนมมืดยกผ่านจังหวะที่ 1-2-3 ไปตามลำดับจนครบ 3 ครั้ง

การทำบุญตักบาตร

ขั้นตอนหรือวิธีปฏิบัติในการตักบาตร

1. จัดเตรียมอาหารที่นำมาตักบาตร
2. ควรถอดรองเท้าก่อนตักบาตร เพื่อเป็นการแสดงความเคารพ
3. ใส่อาหารลงในบาตรด้วยอาการสำรวม
4. เมื่อตักบาตรเสร็จแล้ว ให้น้อมตัวลงไหว้พระภิกษุ

การประเคนของแด่พระสงฆ์

การประเคน หมายถึง การมอบให้ด้วยความเคารพ ใช้ปฏิบัติต่อพระสงฆ์ มีพระวินัยบัญญัติห้ามพระสงฆ์หยิบส่งของมาฉันเอง โดยไม่มีผู้ประเคนยกเว้นน้ำเปล่าที่ไม่ผสมสี เช่น น้ำฝน น้ำประปา เป็นต้น

การประเคนของที่ถูกต้อง

1. ของที่ประเคนต้องไม่ใหญ่โตเกินไป
สามารถจับคนเดียวได้พ้นจากพื้น

2. ผู้ประเคนควรเข้าไปอยู่ห่างจาก
พระผู้รับของประมาณ 1 ศอก

3. ถ้าเป็นผู้ชายยกพระเคนส่งถวายพระสงฆ์ได้เลย

ถ้าเป็นผู้หญิงให้วางของที่พระเคนลงบนผ้ารับพระเคนด้วยอาการนอบน้อม

4. เมื่อประเคนแล้ว อย่าไปจับเลื่อนของพระอีก

กิจกรรม

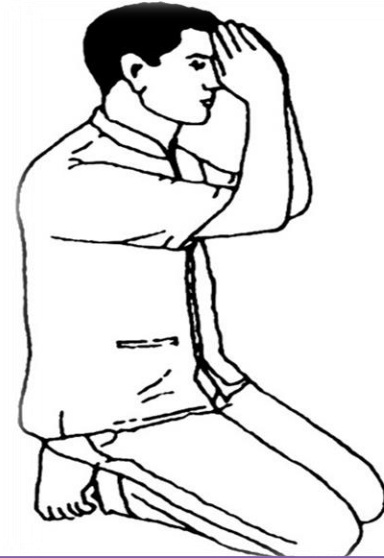

ใบงาน

คำชี้แจง นักเรียนระบายสีการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์
พร้อมเขียนบรรยายประกอบภาพให้ถูกต้อง

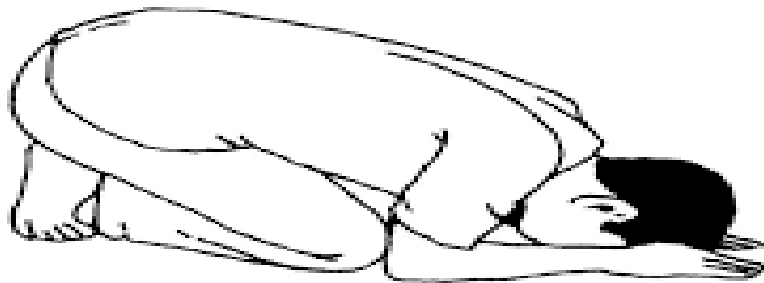
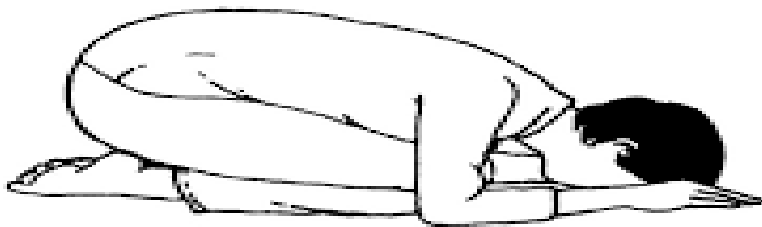

จังหวะที่ 1 อัญชลี

คือ ยกมือประนมอยู่ระหว่างอก

จังหวะที่ 2 วันทา

คือ ยกมือประนมขึ้นจรดหน้าผาก
พร้อมก้มศีรษะ

จังหวะที่ 3 อภิวัต

คือ หมอบให้หน้าผากจรดพื้น

สรุป

การกราบ นิยมกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ ซึ่งประกอบด้วยองค์ 5 คือ หัวเข่า 2 ฝ่ามือ 2 และ หน้าผาก 1 ให้จรดลงแนบกับพื้น และกราบ 3 ครั้ง

